

Dokument nr. 15:24.

(1997-98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 277 - 287.

11. - 17. september 1998.

Innhold

Spørsmål	Side
267. Fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen, vedr. overtidslosing, besvart av fiskeriministeren	3
278. Fra stortingsrepresentant Ågot Valle, vedr. medlemsjukssakene, besvart av barne- og familieministeren	3
279. Fra stortingsrepresentant Erna Solberg, vedr. asylsøkere, besvart av justisministeren	4
280. Fra stortingsrepresentant Erna Solberg, vedr. refusjonskrav fra arbeidsgiver ved sykefravær, besvart av sosialministeren	5
281. Fra stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm, vedr. flyrabatter og diskriminering av kunder, besvart av nærings- og handelsministeren	6
282. Fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal, vedr. norske aktører som har solgt kroner, besvart av finansministeren	7
283. Fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal, vedr. statsbedriftene og spekulativ handel med valuta, besvart av finansministeren	7
284. Fra stortingsrepresentant Kristin Halvorsen, vedr. oljepenger i utlandet, besvart av finansministeren	8
285. Fra stortingsrepresentant Kristin Halvorsen, vedr. forvaltning av midler fra Statens Petroleumsfond, besvart av finansministeren	9
286. Fra stortingsrepresentant Torstein Rudihagen, vedr. bustadregistrering av pendlarar, besvart av finansministeren	9
287. Fra stortingsrepresentant Ivar Kristiansen, vedr. linefisket etter hyse og seifiske med not, besvart av fiskeriministeren	11

Dokument nr. 15:24.

(1997-98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 277.

Innlevert 11. september 1998 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen.

Besvart 21. september 1998 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«I forbindelse med budsjettsituasjonen er sjøtrafikkavdelingen pålagt innsparingstiltak. Et av tiltakene er stopp i all overtidsløsing. Dette kan medføre en del sikkerhetsmessige, miljømessige og økonomiske problemer. I lys av disse problemene, hva forventes av innsparelser når vi vet at losordningen stort sett er selvfinansierende?»

Begrunnelse:

Viser til brev av 5. august fra losoldermannen i Kystverkets 4. distrikt til Lødingen loskontor, Lødingen losformidlingssentral, Losstasjonen i 4. distrikt og Kystverkets 4. distrikt. Jeg har også brakt i erfaring at likelydende brev er sendt til andre losformidlingssentraler.

Stopp i overtidsløsing er tenkt gjennomført ved å gi dispensasjoner for losplikten, med de farer dette

medfører for sikkerhet og miljø. Der det ikke kan gis dispensasjon må båtene vente, med de økonomiske konsekvenser dette har for båtene og for næringsliv og private forbrukere med økte fraktutgifter.

Svar:

Spørsmålet berører innsparingstiltak i lostjenesten. Jeg har i en tid vært klar over at det i 1998 er oppstått visse problemer med den økonomiske balansen i lostjenesten. Kystdirektoratet har utarbeidet en redegjørelse om saken som nettopp er mottatt i departementet.

Det er vanskelig å gi et fullgodt svar på spørsmålet, før departementet har hatt mulighet til å gå nærmere inn i Kystdirektoratets redegjørelse. Jeg vil komme tilbake til saken så snart som mulig.

Spørsmål nr. 278.

Innlevert 11. september 1998 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 18. september 1998 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«Barne- og familiedepartementet har i forbindelse med de såkalte medlemsjukssakene i forhold til ungdomsorganisasjonene brukt mye tid og penger på å følge opp disse sakene. I forbindelse med videreføringen i 1998 er det ønskelig å få vite hvor på departementets budsjett kostnadene til denne spesielle delen av medlemsjukssaken er belastet?»

Begrunnelse:

I 1997 ble midler til departementets arbeid med medlemsjukssaken i utgangspunktet belastet barne-

og ungdomsorganisasjonenes egen bevilgning, og førte da i utgangspunktet til en svekkelse av organisasjonene. Når oppfølgingen også fortsetter i 1998 er det av stor viktighet at ikke midler til slik oppfølging rammer barne- og ungdomsorganisasjonene selv.

Svar:

I forbindelse med at det i mars 1995 kom store mediaoppslag om at ungdomsorganisasjoner jukset med medlemstall, nedsatte daværende regjering en granskningskommisjon; Fjeld-kommisjonen. Samtidig ga Barne- og familiedepartementet Fordelingsutvalget for ungdomsmidlene i oppdrag å gjennomføre en ekstraordinær kontroll av opplysningene i barne- og ungdomsorganisasjonenes søknader om tilskudd. Videre foreslo Barne- og familiedepartementet i St.prp. nr 1 (1995 - 96) at det skulle nedsettes et utvalg som skulle vurdere mer grunnleggende endringer i tilskuddsordningen i fremtiden. Stortinget sluttet seg til dette, og Stensrudutvalget ble deretter oppnevnt. Både Fjeld-kommisjonen, Stensrudutvalget og den ekstraordinære kontrollen medførte økte utgifter for departementet.

Departementet vedtok i 1997 nye forskrifter om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner etter at disse var forelagt Stortinget, og det nye regelverket medførte at Fordelingsutvalget for ungdomsmidlene hadde store administrasjonsutgifter i 1997.

De ekstraordinære utgiftene har i hovedsak blitt dekket over bevilgningen til barne- og ungdomsorganisasjonene. Kontrollen i 1995 førte imidlertid til at flere organisasjoner som tidligere hadde fått utbetalt for mye tilskudd, betalte dette beløpet tilbake til staten. Disse innbetalte midlene har for en stor del dekket departementets ekstraordinære utgifter i saken.

Oppfølgingen av den ekstraordinære kontrollen er i det vesentligste avsluttet, men for to organisasjoners del er saken brakt inn for retten. Behandlingen av disse sakene vil imidlertid ikke medføre noen ekstra driftsutgifter for departementet i 1998. Det innebærer at tilskuddet til organisasjonene for 1998 ikke vil bli redusert som følge av ekstraordinære kostnader til kontroll og forvaltning.

Spørsmål nr. 279.

Innlevert 11. september 1998 av stortingsrepresentant Erna Solberg.

Besvart 21. september 1998 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«I Innst. S. nr 192 (1997-98) tar kommunalkomiteens flertall (AP, Krf, Høyre, SP og SV) til orde for at utlendingsforskriften § 61 femte ledd bør vurderes slik at hensynet til at asylsøkere raskt kan komme i arbeid ivaretas bedre.

Har departementet foretatt en slik vurdering, og hva har den i så fall munnet ut i?»

Svar:

Departementet har nylig fått henvendelse fra Kommunal- og regionaldepartementet som bl a annet berører oppfølgingen av dette punktet. Det er derfor ennå ikke foretatt noen vurdering av regelverket knyttet til asylsøkeres adgang til å få midlertidige arbeidstillatelser.

Utover dette vil jeg tilføye at utlendingsforskriften § 61 femte ledd fastsetter at en asylsøker som har fått endelig avslag som for tiden ikke kan iverksettes og hvor utlendingen selv er uten skyld i dette, etter

anmodning har rett til arbeidstillatelse. Retten til en midlertidig arbeidstillatelse etter § 61 femte ledd er altså ikke betinget av at det foreligger et konkret arbeidstilbud. Derimot stilles det som vilkår for denne retten at asylsøkeren enten hadde gyldig arbeidstillatelse da asylsøknaden ble avslått, eller at vedkommende har hatt opphold her i seks måneder etter at avslaget ble truffet. Asylsøkere med endelig negativt vedtak som ikke iverksettes kan også få arbeidstillatelse i henhold til § 61, fjerde ledd uten at de spesielle vilkårene i femte ledd er oppfylt. I de tilfellene er det imidlertid en forutsetning at det foreligger et konkret arbeidstilbud.

Når det gjelder utlendingsforskriften § 61 første og tredje ledd, kan også midlertidige arbeidstillatelser etter anmodning gis til asylsøkere som ennå ikke har fått sin søknad om asyl avgjort. Etter denne bestemmelsen er det bl a et vilkår at det foreligger et konkret arbeidstilbud.

Spørsmål nr. 280.

Innlevert 11. september 1998 av stortingsrepresentant Erna Solberg.

Besvart 18. september 1998 av sosialminister Magnhild Meltveit Kleppa.

Spørsmål:

«Ifølge folketrygdloven må refusjonskrav fra arbeidsgiver fremmes innen tre måneder etter sykefraværet. Ifølge rundskriv gjelder dette nå også dersom arbeidsgiveren har vært helt forhindret fra å fremsette krav. I små og mellomstore bedrifter kan det skje at regnskaps/lønssystemer blir satt ut av drift pga. sykdom, ulykker, tyveri etc. Synes statsråden det er rimelig at det offentlige skal bidra til ekstrabelastninger for mindre bedrifter, ved å praktisere regelverket så strengt?»

Begrunnelse:

I Bedriften AS Brødrene Lohne Sølvsfabrikk ble nærmere jul 1995 avslørt et grovt underslag som var gjennomført gjennom at ansvarlige for alt regnskapsmessig bl.a. tilknyttet lønn, sykefravær etc hadde over år manipulert med lønns og skatte utbetalinger. I tillegg til den økonomiske belastningen selve underslaget medførte, måtte bedriftene rekonstruere og endre regnskap/lønn og skatt for flere år tilbake. Både Ligningskontor og Kemnerkontor viste vilje til å hjelpe firmaet i forhold til frister, forenkle endringer av regnskap etc. merarbeidet for bedriften var imidlertid svært stort og derfor ble man forsinket med å fremsette krav på tilbakebetaling av sykepenge, noe som medførte at sykepengekrav som var mer enn 3 måneder gamle ikke ble refundert.

Dette er et eksempel på at regelverket som er knyttet til 3 måneders regelen blir en merbelastning for et lite firma som helt uforskyldt er kommet opp i problemer. I tillegg til de direkte tap som man påføres gjennom underslag, påføres for rigide offentlige regler en for ytterligere tap. I slike situasjon bør næringsdrivende kunne oppfatte offentlige etater som medspillere, ikke som motspillere. Etter min mening er det grunnlag for å innføre en mulighet til dispensasjon fra 3 månedersregelen - når arbeidsgiver uforskyldt er kommet opp i problemer som skaper forsinkelser med fremsettelse av krav.

Svar:

Etter folketrygdloven har arbeidsgiveren tre måneder på seg til å fremme refusjonskrav når vedkommende har utbetalt lønn under sykdom. Dersom arbeidsgiveren etter loven er pålagt å yte lønn eller forskottete sykepenge under sykefravær (f eks etter folketrygdloven §§ 8-20 og 8-21), kan det dispenseres fra tre-månedersfristen. Dreier det seg om en frivillig ordning, kan det ikke dispenseres. Dette framgår klart av folketrygdloven § 22-13 femte og sjette ledd. Trygdekontoets standpunkt i saken er derfor korrekt slik reglene er.

Bestemmelsene om dette i den nye folketrygdloven er en videreføring av bestemmelser i den tidligere loven § 14-9. De ble etablert etter forslag i Ot prp nr 71 for 1984-85, jfr Innst O nr 55 for samme år. I proposisjonen og innstillingen vises det for øvrig til at de foreslåtte bestemmelsene var i samsvar med innarbeidet praksis. Det dreier seg derfor ikke om en ny regel. Etter det departementet kjenner til, har bestemmelsen heller ikke skapt de store problemene i praksis.

Begrunnelsen for den strenge fristen er i alt vesentlig administrativ. Kontroll- og dokumentasjonsproblemer øker når sykefraværet ligger lengre tilbake i tid. For å unngå merarbeid for trygdeetaten, er det av vesentlig betydning at arbeidsgivere har en klar oppfordring til å komme med sine krav så snart råd er. Tre måneder må i og for seg betraktes som en rommelig frist.

Jeg er enig i at det kan oppstå situasjoner der det kan være vanskelig for bedriften å komme med sine krav i tide. I regelen vil det dreie seg om et prioriteringsproblem. Helt umulig å fremsette refusjonskravet vil det sjelden være, og jeg ville tro at små bedrifter sjeldnere enn andre kommer i slike vansker (pga større oversiktighet). Dersom det er problemer med å fastslå den eksakte størrelsen av refusjonskravet, bør man under enhver omstendighet ta opp saken med trygdekontoet innen fristen. Slik forholdene er, finner jeg ikke tilstrekkelig grunn til å vurdere en adgang til å dispensere fra tre-månedersfristen. Jeg legger da vesentlig vekt på den preventive effekten av dagens regler, som ville bli klart svekket gjennom en dispensasjonsadgang.

Spørsmål nr. 281.

Innlevert 15. september 1998 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm.

Besvart 23. september 1998 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Norske reisebyråer diskriminerer sine kunder basert på etnisk opprinnelse. Flyselskap i Norge har prislistor hvor det står «etniske priser», og de gir flyrabatter på inntil 1800 kroner til personer med opphold i landet eller personer med utenlands opprinnelse. Etnisk opprinnelse oppgis som eneste kriterium for lavere priser. Mener statsråden dette er avtalevilkår som er uforenlig med norsk lov og hvilke paragrafer er det eventuelt brudd på?»

Begrunnelse:

Aftenposten Aften har kartlagt at 10 av Oslos reisebyråer som har spesialisert seg på reiser til fjerntliggende strøk, er kjent med såkalt etnisk prising. Norske borgere av norsk opprinnelse blir diskriminert fordi norske borgere av utenlandsk opprinnelse oppnår særfordeler. Mange mennesker tar avstand fra en slik ordning på prinsipielt grunnlag. Videre vil det i realiteten medføre at reisende norsketniske nordmenn må betale tilsvarende mer når andre får rabatter. Ordningen er utbredt ikke bare blant reisebyråene, men også blant flyselskapene hvor eksempelvis både SAS og Lufthansa gir disse tilbud.

Hverken Forbrukerombudet, Forbrukerrådet eller Konkurransetilsynet mener saken om etniske priser på reiser hører inn under deres ansvarsområder. Det vil derfor være ønskelig med en avklaring fra departementets side.

Svar:

Jeg vil innledningsvis påpeke at reisebyråloven ble opphevet av Stortinget i mars 1992. Etter dette er ikke reiselivsbransjen underlagt en særskilt kontroll. De forholder seg kun til den generelle næringslovgivningen. Departementet merker seg at hverken Forbrukerombudet eller Konkurransetilsynet har kommentarer til prisforskjellene.

Det generelle utgangspunkt er at forretningsdrivende har stor frihet til selv å fastsette prisen på sine tjenester. De har også en vid adgang til å gi rabatter til enkeltpersoner eller grupper. Departementet vil

ikke utelukke at straffelovens § 135a, ofte kalt «rasismeparagrafen», eller straffeloven § 349a om forbud mot diskriminering under utøvelse av næringsvirksomhet, vil kunne begrense de forretningsdrivendes valgfrihet. Man må i så tilfelle vurdere vilkårene og begrunnelsen for disse.

Betegnelsen «etnisk pris» er uheldig. Dersom differensiering er begrunnet i ulik etnisk opprinnelse, kan det ikke utelukkes at dette under visse forutsetninger vil kunne stride mot Norges forpliktelser etter artikkel 5 i FNs rasediskrimineringskonvensjon og det generelle diskrimineringsforbudet i artikkel 26 i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. I forhold til næringsvirksomheten er det imidlertid viktig å se på den reelle begrunnelse for ordningen, ikke ordningens navn.

Det dreier seg i dette tilfellet om en økonomisk forskjellsbehandling, og spørsmålet blir om den har en holdbar økonomisk begrunnelse. Det er naturlig at personer med utenlandsk opprinnelse bruker mer penger på reiser til utlandet (hjemlandet) enn andre personer bosatt i Norge. Av den grunn utgjør de en attraktiv kundegruppe for reiselivsbransjen. Når internasjonale flyselskaper og norske reisebyrå tilbyr gunstige priser til denne gruppen, kan dette sees som en naturlig markedstilpasning.

På bakgrunn av den medieomtale av saken som ditt spørsmål bygger på, forstår jeg det også slik at ordningen er initiert av internasjonale flyselskaper. I prinsippet skal prisen på reiser til/fra destinasjoner utenfor EØS-området godkjennes av myndighetene i begge land som forbindes av angjeldende flyrute. Reglene for slik prisgodkjennelse går frem av Luftfartsavtalen med vedkommende land. I Norge og Skandinavia har man i takt med liberaliseringen av vår luftfartspolitik trappet ned på denne priskontrollen, og i dag griper Luftfartsverket meget sjelden inn mot bruk av ulovlige priser. I tråd med den nye liberale luftfartspolitikken, anses det ikke å være i forbrukernes interesse å føre en streng priskontroll.

Norske reisebyrå har på denne bakgrunn bare tilpasset seg et internasjonalt marked.

Spørsmål nr. 282.

Innlevert 15. september 1998 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 22. september 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Det later til å være enighet om at rene spekulasjonsmotiver fra enkeltaktører har spilt en betydelig rolle for kronesvekkelsen og renteøkningene. Det har også blitt hevdet at spekulasjonsbølgen ble startet av norske bedrifter. Kan finansministeren bidra til å belyse dette, ved å sørge for at Norges Bank offentliggjør oversikter over hvilke norske aktører som har solgt kroner de siste 4 måneder?»

Svar:

Spørsmålet er blitt forelagt Norges Bank. I brev av 17.9.98 til Finansdepartementet skriver banken følgende:

«Norges Bank utarbeider som kjent ukentlig statistikk som blant annet viser bankenes valutahandel med norske og utenlandske aktører. Dette datagrunnlaget setter oss imidlertid ikke i stand til å si noe om enkeltaktører.

Statistikken viser at utenlandske aktører siden i sommer og fram til og med 14. august (uke 33) stort

sett hadde solgt valuta/kjøpt kroner, både i form av spothandel og handel i terminmarkedet. Norske kunder derimot var til dels store kjøpere av valuta/selgere av kroner.

I løpet av de to påfølgende uker fram til og med 28. august ble dette bildet snudd, idet utlendinger da gikk ut av kroner i betydelig grad ved å selge kroner på termin. Norske kunder på sin side gikk samtidig inn i kroner både ved spot- og terminforretninger.

Som ledd i utarbeidingen av det månedlige utenriksregnskap – som Statistisk sentralbyrå publiserer – innhenter Norges Bank detaljert informasjon fra banker og foretak om betalinger til og fra utlandet. Denne informasjonen innhentes således for statistiske formål og vi har ikke anledning til å la data om enkeltaktører bli offentliggjort, jf. taushetsplikten i valutalovens § 7. Dessuten har disse dataene klart begrenset informasjonsverdi når det gjelder å kaste lys over valutahandelen. Dette skyldes blant annet langt etterslep i tid og dessuten at inngåelse av terminforretninger ikke inngår.»

Spørsmål nr. 283.

Innlevert 15. september 1998 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal.

Besvart 22. september 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Offisielt ønsker norsk næringsliv stabil kronkurs og lav rente, men samtidig deltar norske bedrifter i spekulasjonene mot krona. Mye tyder på at den siste spekulasjonsbølgen mot krona ble startet av norske bedrifter. Mange av de største bedriftene og bankene er helt eller delvis statlig eid. Kan finansministeren tenke seg å instruere statsbedriftene, slik at det legges begrensninger på disse bedriftenes mulighet til spekulativ handel med valuta når krona er under press?»

Svar:

Det er riktig at norske foretak i enkelte perioder den siste tiden har netto solgt kroner og således bidratt til svekkelsen i kronkursen. Blant disse kan det også være foretak som staten har eierskap i uten at departementet har konkret informasjon om det. Når norske bedrifter selger norske kroner og kjøper uten-

landsk valuta for å kurssikre seg eller i spekulativt øyemed, påvirker de renteutviklingen og den økonomiske utviklingen i Norge. Tiltak som i den enkelte bedrift kan fremstå som riktig og hensiktsmessig ut fra en bedriftsøkonomisk synsvinkel, får en negativ virkning for norsk økonomi og for bedriftene når bedriftene opptrer i flokk. Jeg forstår derfor at det kan synes som problematisk at statseide bedrifter på denne måten kan ha vært delaktig i at kronen har blitt svakere.

Jeg vurderer det likevel ikke som aktuelt at staten skal instruere bedrifter staten har eierskap i til ikke å handle i valuta. I et lite åpent land som Norge vil handel med valuta for svært mange bedrifter være en nødvendig del av driften. Eksport- og importbedrifter må f.eks. kjøpe og selge kroner som en del av betalingsoppgjørene. For bedrifter som er eksponert mot utlandet vil det også kunne være hensiktsmessig å handle valuta for å redusere risikoen forbundet med framtidig inntekts- og utgiftsstrømmer knyttet til

handel til og fra utlandet. Skillet mellom spekulasjon og annen valutahandel er i mange tilfeller uklart. Dersom kronen svekker seg og renten øker selv om disse bedriftene har avstått fra å kurssikre seg eller spekulere, vil bedriftene ha lidd et særskilt økonomisk tap som vil svekke dem i konkurransen med andre bedrifter. Jeg ser det derfor som svært vanskelig

å skulle utforme et regelverk som begrenser statseide bedrifters deltakelse i valutamarkedet uten å påføre dem alvorlige driftsmessige ulemper. Det er etter mitt syn ikke ønskelig at disse bedriftene på dette området står overfor andre rammebetingelser enn næringslivet for øvrig.

Spørsmål nr. 284.

Innlevert 16. september 1998 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen.

Besvart 22. september 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«I Penger & Kreditt s 189 pekes det på faren for at salg av norske kroner for plasseringer i Petroleumsfondet kan svekke kursen på krona når overskuddet på driftsbalansen blir lavere. Det har blitt hevdet at Norges bank i juni, i en situasjon hvor presset mot krona hadde startet, solgte 12 milliarder kroner. Hva har finansministeren tenkt å foreta seg for å unngå at Norges Banks oppgave med å plassere oljepenger i utlandet kommer i konflikt med sentralbankens rolle som forsvarer av kronekursen?»

Svar:

Kjøp og salg av valuta i forbindelse med Petroleumsfondet må forstås i sammenheng med det totale kjøp og salg av valuta i forbindelse med oljeinntektene. Norske oljeinntekter påløper i fremmed valuta, siden petroleum i hovedsak omsettes i amerikanske dollar. En stor del av disse inntektene veksles inn i norske kroner, siden bl.a. skatter og avgifter betales i norske kroner. Isolert sett betyr dette et appresieringspress mot norske kroner.

Hvis alle oljeinntektene hadde blitt investert i Norge, kunne dette fått betydelige negative konsekvenser for norsk økonomi i en periode med fare for overoppheting. Det er derfor bestemt at Petroleumsfondet skal investeres i utlandet. Valutakjøpene til oljefondet har med andre ord i stor grad en motpost i form av valutasalg (kjøp av kroner) fra oljeselskaperne.

Nettoeffektene av valutatransaksjonene i forbindelse med oljeinntektene er derfor små. Kjøp av valuta til Petroleumsfondet kan likevel ha effekt på kronekursen. Dette vil særlig være tilfelle hvis det kjøpes mye på kort tid. Det har derfor vært et sentralt

poeng at Norges Banks salg av norske kroner skulle foregå jevnt over tid.

Det er på denne bakgrunn Norges Bank helt fram til juni dette år har solgt norske kroner. Salget av norske kroner ble imidlertid redusert etter at Norges Bank første gang satte opp sine styringsrenter den 19. mars. I de første 12 ukene av året, fram til den 19. mars, hadde Norges Bank foretatt akkumulerte valutakjøp for til sammen 13,8 milliarder norske kroner. I de påfølgende 12 ukene, fram til 10. juni, ble det til sammenlikning kjøpt valuta for 8,6 milliarder norske kroner. At Norges Bank i juni skal ha solgt norske kroner for 12 milliarder, medfører ikke riktighet. Det riktige tallet er 3,3 milliarder norske kroner.

Etter at Norges Bank satte opp styringsrentene den 6. juli har man ikke foretatt kjøp av utenlandsk valuta. Fra og med juli har Norges Bank ved flere anledninger foretatt støttkjøp for å styrke kronekursen, og totalt kjøpt 6,6 milliarder norske kroner.

Norges Banks oppgave om å plassere oljepengene i utlandet kommer således ikke i konflikt med sentralbankens rolle som forsvarer av kronekursen. Så lenge Norges Bank ikke er forpliktet til å foreta faste kjøp av valuta i forbindelse med Petroleumsfondet, har sentralbanken den fleksibilitet som er nødvendig til å oppfylle begge oppgaver på en tilfredsstillende måte.

Det er også grunn til å anta at de store bevegelsene i valutakursen skyldes at aktørene i valutamarke- det ut fra vurderinger av sannsynlig framtidig kursutvikling ønsker på kort tid å foreta vesentlige endringer i sine fordrings- og gjeldsporteføljer. I forhold til slike endringer i porteføljene har neppe Norges Banks relativt jevne kjøp av valuta til Petroleumsfondet avgjørende betydning.

Spørsmål nr. 285.

Innlevert 16. september 1998 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen.

Besvart 22. september 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Det har blitt hevdet at finansinstitusjoner som har fått i oppdrag å forvalte midler fra Statens Petroleumsfond har deltatt i spekulasjoner mot den norske krona. Chase Manhattan Bank har blitt nevnt i den forbindelse. Kan Finansministeren bidra til å få klarlagt om dette stemmer, og kan han i tilfelle tenke seg å legge inn forutsetninger som hindrer slik spekulativ opptreden i avtalevilkårene for de institusjoner som skal forvalte midler fra petroleumsfondet?»

Svar:

Det er Norges Bank som har ansvaret for å velge ut hvem som skal forvalte porteføljen til Statens petroleumsfond, og som derfor avgjør hvilke betingelser slike mandater skal tildeles etter. I denne utvelgelsen legges det vekt på forretningsmessige hensyn, slik som forvalternes faglige kompetanse og hvorvidt

de har betryggende rutiner for håndtering av risiko.

Finansdepartementet har ikke informasjon om hvilke konkrete aktører i valutamarkedet som står bak handelen med norske kroner siden det ikke finnes offisiell statistikk som viser dette. Statistikken viser hvordan valutahandelen fordeler seg mellom norske og utenlandske aktører. Det eneste en kan si ut fra dette er at både norske og utenlandske aktører periodevis har nettosolgt norske kroner mot valuta i sommer.

For øvrig vil en påpeke at den banken det refereres til i spørsmålet ikke har ansvar for forvaltning av petroleumsfondet, men er depotinstitusjon for fondets aksjer og en liten del av fondets rentebærende papirer. Depotinstitusjonen har bl.a. ansvaret for oppgjør av transaksjoner og deponering av verdipapirer.

Spørsmål nr. 286.

Innlevert 17. september 1998 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen.

Besvart 24. september 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Etter regelverket for bustadregistrering av pendlarar, må det avgjerast kva som er skatteytaren sin rette heim (skattemessig bustad). Denne avgjersla har m.a. verknad for kva kommune det skal skattast til, og/eller frådagsrett for meirutgifter ved å bo utanfor heimen. Gjeldande føresegner fører i mange høve til at einslege pendlarar blir tvangsflytta til arbeidsstadkommunen. Vil Finansministeren endre eller foreslå endring i regelverket for å få stoppa uheldig og urimeleg tvangsflytting?»

Grunngjeving:

Fråflyttinga frå bygdene er ei av dei største distriktspolitiske utfordringane vi har. I ein slik situasjon må det i allefall leggjast til rette for at dei som vil bo i heimkommunen, får høve til det sjølv om dei må ta arbeid i sentrale område. Vi ser at auka sysselsetting og dermed mindre arbeidsløyse gjev dei største positive utslag i sentrale område. I ein slik situasjon må folk vera mobile med omsyn til arbeidsstad.

Det er da viktig at også pendlarar som er einslege, får dei økonomiske og sosiale vilkåra som gjer ein

pendlarsituasjon mogleg. Det verkar heilt urimeleg om ei brakke utan fast plassering og postadresse skal definerast som fast bustad.

På bakgrunn av fleire einskildsakar der pendlarar har vorte tvinga til å ta bostadregistrering der dei arbeider, er det grunn til å endre føresegnene med kriterier for bostadregistrering slik at det blir lagt større vekt på tilknytninga til heimkommunen framfor kriteriar som t.d. kokeplate på brakka/hybelen. Eg syner elles til tidligare korrespondanse om desse spørsmåla, særleg til brev frå Vågå kommune v. ordføraren frå 25.02. d.å. med forslag til endringar og presiseringar i folkeregisterforskrifta og Dykkar svar frå 6.04.98. Eg ber om at dette blir vurdert på nytt.

Svar:

Spørsmålet er formulert som eit spørsmål om uheldig eller urimeleg «tvangsflytting». Dette er sjølv sagt ikkje eit spørsmål om tvangsflytting. I Norge er det folk sjølve som bestemmer om, kvar og når dei vil flytte. Det spørsmålet gjeld, er reglane om registrering av skattemessig bustad.

Før eg byrjar å svare på spørsmålet, vil eg nemne at det i høve til bustadtilknytning også gjeld reglar om bustadregistrering i folkeregistreringssamanheng. Desse reglane er formelt sett uavhengige av kvarandre. Det skatterettslege bustadomgrepet er regulert i skattelova § 24 med tilhøyrande forskrift om skattemessig bustad av 29. september 1978 nr 1, medan bustadomgrepet i folkeregistreringa er regulert i folkeregisterforskrifta av 4. mars 1994 nr 161. Omgrepa i dei to regelverka er likevel i hovudsak like, noko som er ei uttalt målsetting. Ut frå denne målsettinga bør eventuelle endringar i reglane i så stor mon som råd vurderast i høve til begge omgrepa.

Når ein vurderer reglane om bustadregistrering i folkeregisterforskrifta og forskrifta om skattemessig bustad, må ein ha omsyna bak reglane i mente. Det er ei rekkje lover som tillegg den folkeregistrerte bustaden meir eller mindre avgjerande vekt. Hovudomsynet bak denne registreringa er at styresmaktene skal vite kvar borgarane held til. Derfor må det gode grunnar til for at ein person skal vere folkeregistrert andre stader enn der han er mesteparten av tida. Når det gjeld forskrifta om skattemessig bustad, er hovudomsynet at det må trekkjast ei grense mellom pendling som gir rett til frådrag i inntekta, og fritidsreiser som er ei privatutgift. Det er eit mål at reglane i tillegg til å ivareta dei omsyna som gjer seg gjeldande, skal vere så klare og enkle som råd.

Dei noverande reglane tek utgangspunkt i at ein person i skattesamanheng skal bli sett på som busett der han har sin verkelege heim. Regelverket legg vekt på objektive moment. Dette kan gjera at ein person ikkje blir registrert på den staden der han føler sterkast tilknytning. Eg kan skjønne at enkelte kan ønskje å vere registrert der dei kjenner sterkast tilknytning. Men det ville vere i strid med omsynet bak reglane å tillegge slike subjektive moment avgjerande vekt, og det ville gjere reglane mindre klare og enkle. Derfor kan eg ikkje gå inn for ei endring i retning av å leggje større vekt på subjektive moment.

For einslege pendlarar under 22 år reknar ein foreldreheimen for å vere den verkelege heimen, sjølv om den andre bustaden er sjølvstendig. For einslege pendlarar over 22 år, som pendlar mellom usjølvstendig og sjølvstendig bustad, blir den sjølvstendige bustaden rekna for å vere den verkelege heimen. Skjer pendlinga mellom to sjølvstendige eller usjølvstendige bustader, blir den verkelege heimen rekna for å vere der pendlareren har si overvegande døgnavle. Desse reglane fører til at einslege pendlarar over 22 år som pendlar mellom to sjølvstendige bustader,

blir rekna for busett på arbeidsstaden, om pendlareren overnattar der minst fire netter i veka. Eg går ut frå at det er dette utslaget av regelverket som er bakgrunnen for spørsmålet.

For ektefellar og for foreldre og barn går felles heim i kommunen skattyteren pendlar frå foran bustaden i arbeidskommunen, jamvel om denne arbeidsbustaden er sjølvstendig. Derfor gjeld problemet berre einslege, men mellom desse og sambuarar utan barn.

Kriteriet sjølvstendig bustad har fått ein omfattande og ganske presis definisjon i regelverket, særleg i LigningsABC'en. Eit viktig og oftast avgjerande element er om bustaden har eige kjøkken. Her legg ein ikkje vekt på antall kokeplater i seg sjølv, men på om vanleg matlaging, også middag, er mogleg med den innreiinga som bustaden har på kjøkkenfronten. Vidare ser ein burt frå kjøkken som delast med andre utanom familien, til dømes utleige av enkeltrom med tilgang til felleskjøkken i ein større bustad.

Dette regelverket er over 20 år gammalt, men har nok enkelte uheldige sider. Eg er samd i at det ikkje alltid er rimeleg at en einsleg pendlar mister pendlarfrådraget av di vanleg matlaging er mogleg på eigen plass i arbeidsbustaden hans. Særleg gjeld dette når bustaden i den andre kommunen er både den opphavslege og den beste, og arbeidsbustaden i tillegg har eit mellombels preg knytt til det aktuelle arbeidshøvet.

Ut frå dette ser eg grunn til å få ei utgreiing om moglege justeringar i omgrepet sjølvstendig bustad på dette regelområdet. Det bør vurderast om andre objektive og registrerbare kjenneteikn ved bustadene kan få vekt, slik at kjøkkenomgrepet ikkje blir så generelt avgjerande som høvet har vore til no. Også velferdsutviklinga i samfunnet kan tale for ei slik nyansering av kva for kjenneteikn ved ulike bustader som skal avgjere bustadregistreringa og pendlarfrådraget. Men det er viktig at ei slik nyansering ikkje kompliserer regelverket for mykje, og at regelverket ikkje opnar for pendlarfrådrag når skattyteren etablerer seg fast i arbeidskommunen og bruker sin opphavslege bustad som rein fritidsbustad.

Moglege endringar i reglane om bustadsregistrering må utgreiast i nær kontakt med Skattedirektoratet. Eg kan ikkje no seie noko om utfallet av utgreiinga. Men eg tykkjer vi bør gjere eit forsøk på konstruktiv nytenking for å sjå om det er praktisk mogleg å lempe på den meir firkanta delen av regelverket.

Eg vil ta initiativ til ei utgreiing av ulike justeringar av regelverket, og meddele Stortinget resultatet.

Spørsmål nr. 287.

Innlevert 17. september 1998 av stortingsrepresentant Ivar Kristiansen.

Besvart 24. september 1998 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Vil fiskeriministeren vurdere å omgjøre beslutningen om stans i det ordinære linefisket etter hyse og seifiske med not? Hvilke tiltak vil fiskeriministeren gjennomføre som kan sikre drift for kystflåte og landanlegg i kyst-Norge frem mot årsskiftet? Kan en forskottering av neste års kvote være et tiltak som kan vurderes?»

Begrunnelse:

Etter at seifiske med not ble stanset og likeledes linefiske etter hyse, er det oppstått store problemer for så vel kystflåten som for landanleggene. En stans i fisket før hovedfiskeriene har startet har resultert i at flere fartøy kun har fisket 5-25 pst. av sin båtkvotet. Et problem for landanleggene - spesielt på Helgeland og i Salten - er i denne perioden at de store, havgående fartøy som kommer utenfra disse regioner - ikke leverer råstoffet i Nord-Norge.

I dag er det en rimelig stabilitet i sei- og hysebestandene. Disse to fiskeri har en grunnleggende betydning for både fiskere og fiskekjøpere langs hele kysten av Nord-Norge. Faktisk er det avgjørende for svært mange at fisket holdes jevnt og trutt i gang gjennom året, og aller mest i hovedsesongen for de ulike regioner langs kysten. Situasjonen i dag preges av landligge for store deler av kystflåten, med permitteringer i industrien, på grunn av at det direkte fisket etter sei og hyse er stanset opp.

Svar:

Et bærende prinsipp i norsk fiskeriforvaltning er at totalkvoter fastsatt på vitenskapelig grunnlag skal overholdes. I den internasjonale fiskeriforvaltningen er det viktig at de nasjonale kvoter overholdes, og i den nasjonale forvaltningen er det viktig at de enkel-

te fartøygrupper kan lite på den fordeling av kvoter mellom gruppene som er foretatt.

Hysefisket for den konvensjonelle fiskeflåten nord for 62° N er i 1998 regulert med en maksimalkvote pr fartøy på 200 tonn. På grunn av godt fiske var det fare for at hysekvoten kunne bli fisket opp allerede tidlig i høst. For å sikre at det ble nok igjen av hysekvoten til å kunne ta bifangst av hyse i annet fiske utover høsten, ble det satt stopp i det direkte fisket etter hyse for konvensjonelle fartøyer i størrelsen 11 meter og over fra og med 21. september. Fartøyer under 11 meter kan fiske hyse innenfor en garantert kvote på 10 tonn, mens fartøyer fra 11 meter og over kan ha bifangst av hyse med inntil 25 % av fangsten i fisket etter torsk og sei. Med denne reguleringen er de minste og mest stedbundne fartøyene sikret et direkte hysefiske ut året, mens de større fartøyene kan fortsette torsk- og seifiske med innblanding av hyse.

Denne reguleringen av hysefisket var ungåelig ettersom det ikke er aktuelt å overfiske totalkvoten av hyse, og heller ikke holdbart å overføre kvote fra trålergruppen eller forkuttere neste års kvote. Trålerne vil ta sin kvote selv, og en eventuell forskottering av neste års kvote vil måtte tas opp med våre internasjonale avtalepartnere, noe som ikke lar seg gjøre på kort varsel.

Stoppen i seinotfisket skyldes at gruppekvoten er beregnet oppfisket. At denne stoppen kom noe brått skyldes mangelfull fangstrapportering. Rapporteringsrutinene vil bli gjennomgått med sikte på forbedring.

Av samme grunner som nevnt i tilknytning til hysefisket, er det ikke aktuelt å åpne seinotfisket på nytt i år. Mange av seinotfiskerne har sildefiske som alternativt fiske på høsten. Dette fisket er nå kommet igang.

